

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW
DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIEN EN VLAAMSE RAND

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Duaal leren in het volwassenenonderwijs

1. SITUERING

In het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 engageerde de Vlaamse Regering zich tot het uitbreiden van duaal leren naar opleidingen in het volwassenenonderwijs en het hoger onderwijs. Daarnaast is er ook het engagement om levenslang leren verder te stimuleren. Hiertoe dient een beleidskader en regelgeving te worden uitgewerkt, rekening houdend met de eigenheid van de onderwijssystemen. Dit engagement werd vervolgens opgenomen in de beleidsnota Onderwijs en de beleidsnota Werk en Sociale Economie. Beide beleidsdomeinen zijn samen bezig met de voorbereiding van deze maatregel, waarbij de startnota (VR 2019 24 05 DOC.0810_3) als leidraad dient. Gezien de eigenheid van de beide onderwijssystemen wordt de regelgeving afzonderlijk uitgewerkt voor het volwassenenonderwijs en het hoger onderwijs, maar wordt er gezorgd voor de bewaking van transversale principes en de inhoudelijke samenhang. Voorliggende mededeling informeert de leden van de Vlaamse Regering over de stand van zaken van de beleidsvoorbereiding in het kader van duaal leren in het volwassenenonderwijs.

Deze mededeling is gebaseerd op een brede ex-ante consultatie bij diverse stakeholders en dan voornamelijk op input van adviezen van VLOR/SERV, ESF oproep 'Duaal leren in Hoger Onderwijs en volwassenenonderwijs', VLOR-SERV-overlegplatform en de administraties Onderwijs en Werk. Deze brede consultatie maximaliseert de gedragenheid van de concepten in deze mededeling.

De mededeling biedt in de eerste plaats een overzicht van de conceptuele kaders en de timing.

2. CONCEPTUELE KADERS

Vorige legislatuur werd duaal leren reeds uitgewerkt binnen het secundair onderwijs, met aandacht voor zowel het gewoon als het buitengewoon secundair onderwijs. Deze implementatie zorgde reeds voor een gedeeld begrippenkader tussen opleidingsverstreckers en werkpartners. Toch is een heroverweging van sommige concepten noodzakelijk om deze in te passen in de eigenheid van het volwassenenonderwijs.

A. DEFINITIE EN KENMERKEN VAN DUAAL LEREN IN HET VOLWASSENENONDERWIJS

Het hanteren van een eenduidige definitie voor duaal leren en bijhorende componenten is essentieel en zorgt voor gemeenschappelijk begrippenkader. Duaal leren in het volwassenenonderwijs wordt gedefinieerd als: “een geïntegreerd traject waarin cursisten de competenties die leiden naar een kwalificatie deels verwerven in een onderwijsinstelling en deels op de werkplek in een onderneming. De onderneming is mee verantwoordelijk voor de opleiding en het behalen van de leerdoelstellingen. De onderwijsinstelling blijft de eindverantwoordelijke voor het leertraject en de kwalificatie.”.

Hoewel duaal leren niet gaat om een kwantitatieve benadering van de invulling van de lestijden, dient er een aanzienlijk deel van de beschikbare lestijd te worden geleerd op de werkplek. Daar waar de startnota nog sprak van minstens 1/3 van de tijd op de werkplek, wordt dit bijgesteld naar minstens 50% van de lestijd op de werkplek. Dit is in lijn met de huidige praktijk in het secundair onderwijs, diverse adviezen en met de internationaal vooropgestelde grenswaarden (zie o.a. Aanbeveling van de Europese Raad van 15 maart 2018 inzake Europees kader voor hoogwaardige en doeltreffende leerlingplaatsen). Afwijkingen van deze ondergrens kunnen op niveau van het opleidingsprofiel uitzonderlijk goedgekeurd worden door de Vlaamse Regering.

Daarnaast zullen o.a. de volgende termen in het decreet worden gedefinieerd: werkplek, kwalificatie, werkplekcomponent, onderwijsinstellingscomponent, mentor en onderneming. In de definiëring van deze termen worden maximale verbanden gelegd met het huidige duaal leren in het secundair onderwijs, rekening houdend met de eigenheid van het volwassenenonderwijs waar nodig.

B. DUALE OPLEIDINGEN IN HET VOLWASSENENONDERWIJS

Op termijn dienen alle beroepsgerichte opleidingen in het volwassenenonderwijs gebaseerd te zijn op een beroepskwalificatie (BK). Deze beroepskwalificatie geeft een overzicht van de noodzakelijke competenties waarmee iemand een beroep kan uitoefenen en zorgt voor een betere integratie van het leren in een onderwijsinstelling en het leren op de werkplek, wat de essentie is van duaal leren. De noodzaak van opleidingen te baseren op zulk BK bleek ook uit de proefprojecten duaal leren en bewijst ook in het secundair onderwijs zijn meerwaarde. Daarom komen alleen de opleidingen in het volwassenenonderwijs waarvan de opleidingsprofielen gebaseerd zijn op een beroepskwalificatie, in aanmerking voor duaal leren.

Binnen een opleiding vormt het opleidingsprofiel de ruggengraat van de opleiding. In dit opleidingsprofiel wordt bepaald of een opleiding al dan niet duaal kan worden aangeboden. De analyse en toevoeging van het ‘aspect duaal leren’ in het opleidingsprofiel kan ook voor bestaande opleidingsprofielen die zijn gebaseerd op een BK. Het opleidingsprofiel geeft het aantal lestijden weer, maar maakt daarbij geen onderscheid tussen een niet-duale en duale variant; beide opties hebben een gelijke looptijd. Beide opties zijn ook gebaseerd op de modulaire structuur van het volwassenenonderwijs en bieden de reeds voorziene mate van flexibiliteit over de modules heen. Zowel de pedagogische begeleidingsdiensten als de beroepssectoren hebben een beslissende rol in het aspect duaal leren in het opleidingsprofiel, en dit zowel voor nieuwe als voor bestaande opleidingsprofielen.

Centra die reeds onderwijsbevoegdheid hebben voor een bepaalde niet-duale opleiding in een vestigingsplaats, hebben automatisch ook onderwijsbevoegdheid voor de duale variant van deze opleiding. De programmatieprocedure voorzag in het verleden voor de niet-duale variant immers ook in een toetsing van lokale arbeidsmarktnoden. Het verwerven van onderwijsbevoegdheid voor een opleiding impliceert meteen ook bevoegdheid voor de duale variant aangezien duaal leren een aspect is binnen eenzelfde opleidingsprofiel. In deze programmatieprocedure van nieuwe opleiding wordt o.a. nagegaan of de opleiding tegemoetkomt aan regionale behoeften en in overeenstemming is met de capaciteit en visie van het centrum. Een centrum dat onderwijsbevoegdheid verwerft en de duale

variant (al dan niet naast de niet-duale variant) inricht, maakt hiervan een melding aan de overheid, met duiding van het respecteren van de omvang van werkplekcomponent en de samenwerking met erkende werkplekken. Via DAVINCI zal een steekproefsgewijze controle gebeuren. Het inrichten van één van beide opties behoort tot de autonomie van een centrum. Een duaal traject zal niet verplicht in de plaats worden gesteld van een niet-duaal traject. Bij het uitwerken van het opleidingsprofiel wordt de afstemming met de standaardtrajecten in het secundair onderwijs bewaakt, in functie van een eventuele doorstroom van leerlingen.

Het Vlaams Partnerschap duaal leren neemt ook voor duaal leren in het volwassenenonderwijs de rol op van het erkennen, registreren en het monitoren van leerwerkplekken en kan deze taken delegeren naar de sectorale partnerschappen. Het Vlaams Partnerschap duaal leren en de sectorale partnerschappen worden hiertoe uitgebreid met vertegenwoordigers van het volwassenenonderwijs. Zij worden ook betrokken in de beslissing welke opleidingen duaal kunnen aangeboden worden.

C. KWALITEIT VAN DE OPLEIDINGEN

Duaal leren vertrekt vanuit een samenwerking tussen Onderwijs en Werkpartners. Deze samenwerking wordt doorgetrokken naar het kwaliteitskader, waarbij er naar analogie met duaal leren in het secundair onderwijs een gezamenlijk kwaliteitstoezicht wordt voorzien door de Onderwijsinspectie en het departement WSE. De Onderwijsinspectie neemt de coördinerende rol op voor het leertraject, waarbij de coördinatie van het toezicht op de werkplekcomponent binnen dit leertraject wordt gecoördineerd door het departement WSE. Een samenwerkingsovereenkomst tussen beide partijen zal deze samenwerking operationaliseren.

3. FINANCIERING

Centra voor volwassenenonderwijs ontvangen vandaag middelen onder de vorm van leraarsuren, punten (ifv administratief en ondersteunend personeel) en werkingsmiddelen. Deze middelen moeten toelaten de opleidingen kwaliteitsvol in te richten, bijvoorbeeld d.m.v. een doorgedreven begeleiding van een cursist in een duale opleiding (in de onderwijsinstelling en op de werkplek). Een cursist in een duale opleiding genereert evenveel middelen voor een cvo als een cursist in een niet-duale opleiding. Er wordt geen bijkomende financiering voorzien voor duale opleidingen. Naast de reguliere financiering zal het cvo kunnen rekenen op een ondersteuning vanuit de overheid in de vorm van actieve deling van beschikbare tools en informatie. De mogelijkheden van gerichte ESF-subsidies ter ondersteuning van een opstart kunnen ook onderzocht worden.

4. TIJDSPAD

Rekening houdend met de voorbereiding van het werkveld, de procedure voor het aanpassen van opleidingsprofielen, het uitbouwen van de ondersteuning en het ontwikkelen van het regelgevend kader, is een implementatie van duaal leren in het volwassenenonderwijs voorzien voor 1 september 2022.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS